

Tollbamondás

A világhírű nyelvészprofesszornak, Lotz Jánosnak két unokája született Amerikában. Karen Lotz 21 éves, és egy kaliforniai orvosi egyetem másodéves hallgatója. Öccse, Eric Lotz tavaly érettségizett, s ő is felvételt nyert az orvosi karra. A magyar diákokhoz hasonlóan az amerikai diákok életét is megkeserítette a világiárvány, mert ott is bevezették a digitális oktatást. A tanulók elszigetelve egymástól, otthonról vettek részt az órákon. Elmaradtak a jó kis sportolási lehetőségek, a vidám társas összejövetelek, a kirándulások. Eric sem tudta folytatni a fociedzéseket, melyeket nagyon szeretett. Elmaradt az a magyarországi kirándulás is, melyet sikeres érettségijére kapott ajándékba a szüleitől.

Reméljük, hogy hamarosan vége lesz a korlátozásoknak, és Eric is meglátogathatja nagypapája egykori középiskoláját Bonyhádon./!

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára: Karen (kiejtése: káren), Eric (kiejtése: erik)

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

A vesszők helyét mondjuk meg!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

MEGOLDÁSOK – Szövegértés

1. Az ember sokat dolgozik azért, hogy munkájának eredménye legyen. Írd ki a történetből azokat a szereplőket, akiknek a munkája eredményre vezet a szöveg szerint!

9/

Aki valamilyen munkát végez a szöveg szerint:	Mi a feladata?	Mi a munkájának az eredménye?
a szegény ember felesége	sütés-főzés, (a háztartás, házimunka stb.)	hamuban sült pogácsa
hajóskapitány	a (tengerjáró) hajó irányítása	kikötnek a túlsó parton
a szegény ember	kocsikészítés	kocsik

2. Vizsgáld meg a mesei kifejezések jelentését a szövegben! Húzd alá a pontos megfelelőjét a két lehetséges válasz közül!

6/

a házaspár sokat éhezett

a)

nem tudtak tejbegrízt készíteni

ismeretlen tájakon kirándultak

b)

hosszú, fárasztó volt az útjuk

nem hittek a szemüknek, csodálkoztak

c)

végre meglátták a tengert, amit annyira vártak

néhány (8-9) hónap telhetett el

d)

szinte észrevétlenül telt el sok-sok évtized

mindenkinek nagyon tetszik

e)

nem hitték el, hogy mit csinált

egy kis jutalomban reménykedtek

f)

keresik a jobb megélhetési lehetőségeket

3. Írj rokon értelmű szavakat, kifejezéseket a szövegből származó részletek mellé! Figyelj arra, hogy a jelentésük pontosan azonos legyen!

5/

elálmétkodtak: **csodálkoztak, nem hittek a szemüknek stb.**

elbúcsúztak a szeretteiktől: **búcsút vettek a rokonoktól, családtagoktól stb.**

eggyel többen leszünk: **gyermekük születik, gyermekáldás stb.**

ahol a madár se jár: **senki sem szokott arrafelé menni, lakatlan terület stb.**

Aki keres, talál. : **(A hajóskapitány) bízik benne, hogy sikeres lesz az útjuk.**

A megadott válaszokkal azonos tartalmú megoldások elfogadhatók.

Helyesírási feladatok – MEGOLDÁSOK

1. Lázár Ervin meséjében összesen 20 helytelenül írt szót rejtettünk el. Húzd alá valamennyit, és írd a hibás szó fölé a hibátlan alakot! **20/**

Lázár Ervin: A lyukas zokni

előkelő

Volt egyszer egy lyukas zokni. Új korában nem akárki lehetett, mert előkelő anyagból készült, és hetyke kék rajta

minták ékesítették. De hát most már megöregedett. S mondom, volt ralyta egy lyuk.

szegélyű benn/bent

fiókjának legalján

Amolyan pöffeszkedő, cafrangos szegéjü. Bennt laktak egy rozoga szekrény legrozogább fiokjának legajján.

– Azért én szebb vagyok nálad – mondta a lyuk a zokninak.

– Mi – csodálkozott a zokni -, még hogy szebb?! Mitől vagy szebb?

– Mert átlátni rajtam – mondta a lyuk.

éppen

átlátszó

gyönyörűsége

– Ugyan – oktatta a zokni -, rajtam épen az a szép, hogy nem vagyok átlátccó, s nézd meg a gyönyörűsége kék mintáimat!

folytatta

bezzeg

piszkolódok

– És piszkos is vagy – fojtatta a lyuk, fittyet hányva az oktatásra -, én bezeg soha sem piszkolodom be.

Ezen a zokni elgondolkodott.

– Na, ugye! – hangoskodott a lyuk.

– Te is belátod. Nem is méltányos, hogy én ilyen kicsi vagyok, te meg ilyen nagy.

nőtt

Fogta magát, nőt egyet. Most már alig maradt valami a zokniból. Nagyobb volt a lyuk, mint a maradék zokni.

Teljesen

síránkozott

– Tejjesen tönkreteszél – síránkozott a zokni.

lyukkal

– Örülj, hogy ilyen gyönyörű lyukal lakhatsz együtt – fölényeskedett a lyuk, és még nagyobb lett.

pöffeszkedve

maradt

– Jaj, megölsz! – kiáltott a zokni, és akkor a lyuk nagy pöfeszkedve akkora lett, hogy a zokniból nem maratt

eltűnt

semmi. De ahogy eltűnt a zokni, úgy a lyuk is. Mert ha zokni nincs, lyuk sincs.

Így

Igy aztán a nem létező lyuk most sírhat a nem létező zokni után.

Minden helyesen javított szóért 1 pont jár. Helyesen írt szó aláhúzásáért és „javításáért” szavanként 1 pontot vonjunk le.

2. a) Melyik szó áll az első helyen a következő szavak betűrendbe sorolásakor? Húzd alá! 2/

- celofán, cella, céloz, célkereszt
- délelőtti program, delfinek játéka, delelő gulya, deli termetű, déli vonat

b) Melyik szó áll az utolsó helyen a következő szavak betűrendbe sorolásakor? Húzd alá! 2/

- hejehujázik, helyár, helyes, héjaz, héja
- honanya, honatya, hónalj, hon, hónap

3. Válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat! 6/

bosz-szú-ság

bol-tos

fá-radt-ság

a-rany-al-ma

o-xi-gén

dél-i-dő

4. Húzd át vízszintes vonallal a következő szópárok hibásan írt alakját! Vigyázz, mert van olyan sor, ahol mindkét alak hibás, és olyan is, ahol mindkettő hibátlan! 10/

papagáj – ~~papagály~~

elől – elől

~~bilentyű~~ – billentyű

kertje – kertye

~~mona~~ – monda

varta – varrta

agancs – ~~aggancs~~

keztű – kesztű

bodza – ~~boddza~~

minnyájan – mindnyályan

A 2. és az utolsó sorban akkor jár az 1 pont, ha a tanuló egyik szót sem húzta át, ill. mindkettőt áthúzta.

5. Egészítsd ki a szavakat az alábbi betűk rövid vagy hosszú alakjával!

a) –u / –ú

10/

ujjnyi, újonc, árus, fuldoklik, utas, tanú, gyanúsított, odú, kultúra, un

b) –t / –tt

10/

taníttat, bontat, cethal, befőtt, parketta, otthon, bizottság, tettes, éretlen, pattogtat